

JOURNAL OF SOCIAL AND HUMANITIES SCIENCES RESEARCH

Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Dergisi

Open Access Refereed e-Journal & Refereed & Indexed

Article Type	Research Article	Accepted / Makale Kabul	16.08.2019
Received / Makale Geliş	23.05.2019	Published / Yayınlanma	18.08.2019

HAYAT BOYU ÖĞRENME MERKEZİ (HBOM) ÖĞRENCİLERİNİN YAŞAM BOYU ÖĞRENME YETERLİLİKLERİ İLE ÖZNEL İYİ OLUŞ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ (İSMEK ÖRNEĞİ)

INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN LIFELONG LEARNING COMPETENCIES AND SUBJECTIVE WELL-BEING OF LIFE LONG LEARNING CENTER (HBOM) TRAINEES (ISMEK EXAMPLE)

İlknur KUMRAL

İstanbul Aydın Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bölümü
TÜRKİYE, ORCID: 0000-0002-5147-6450

Prof. Dr. Recep Cengiz AKÇAY

İstanbul Aydın Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, İstanbul/ TÜRKİYE,
ORCID: 0000-0002-9292-5072

ÖZET

Bu araştırmanın temel amacı İstanbul Büyükşehir Belediyesi Hayat Boyu Öğrenme Merkezi (İSMEK) öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme yeterlikleri ile öznel iyi oluş düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

İBB Hayat Boyu Öğrenme Merkezi (İSMEK) kursiyerlerinin yaşam boyu öğrenme yeterlikleri ile öznel iyi oluş düzeyleri arasındaki ilişki ele alınmış ve araştırmada ilişkisel tarama deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2018-2019 eğitim öğretim yılında İstanbul ili Fatih İlçesindeki İSMEK kurslarında öğrenim gören 307'si kadın, 105'i erkek olmak üzere toplam 413 kursiyer oluşturmaktadır. Araştırmada İSMEK kursiyerlerinin yaşam boyu öğrenme yeterlilik düzeyleri ile öznel iyi oluş arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla araştırmacılar tarafından geliştirilen "Yaşam Boyu Öğrenme Yeterlilik Ölçeği" ve "Öznel İyi Oluş Ölçeği" kullanılmıştır.

Araştırma sonucunda edinilen bulgulara göre kursiyerlerin yabancı dilde iletişim ile dijital yeterliklerinin "orta" düzeyde, diğer yeterlikleri ile genel yaşam boyu öğrenme yeterliklerinin "yüksek" düzeyde olduğu değerlendirilmiştir. Ayrıca kursiyerlerin öznel iyi oluş puan ortalamasının 3.30 ± 0.38 olduğu görülmektedir. Bahse konu ortalama değere istinaden kursiyerlerin öznel iyi oluş düzeylerinin "yüksek" olduğu değerlendirilmiştir İSMEK kursiyerlerinin yaşam boyu öğrenme yeterlilik düzeylerinin cinsiyet, medeni durum, eğitim durumuna ve eğitim durumuna göre öznel iyi oluşta anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Ancak; yaşa göre yaşam boyu öğrenme yeterlikleri, cinsiyete göre öznel iyi oluş, medeni duruma göre ve yaşa göre öznel iyi oluşlarında anlamlı farklılık bulunmadığı görülmüştür.

Araştırma kapsamına alınan İSMEK kursiyerlerinin genel yaşam boyu öğrenme yeterlikleri ile ana dilde iletişim, öğrenmeyi öğrenme, etkin vatandaşlık bilinci, özyönetim, kültürel ve sanatsal bilinç yeterlikleri "yüksek", yabancı dilde iletişim ile dijital yeterlikleri "orta" düzeydedir. Araştırma kapsamına alınan İSMEK kursiyerlerinin öznel iyi oluş düzeyleri "yüksek"tir. İSMEK kursiyerlerinin genel yaşam boyu öğrenme yeterliği ile öznel iyi oluş düzeyleri arasında pozitif yönlü ve zayıf düzeyde ilişki mevcuttur. Söz konusu önem çerçevesinde yaşam boyu öğrenme anlayışıyla faaliyetlerini sürdüren İSMEK bünyesindeki etkinliklerin toplumun farklı kesimlerine hitap edecek şekilde çeşitliliğinin artırılmasının uygun olacağı düşünülmektedir. Yaşam boyu öğrenme etkinliklerinin toplumun tüm kesimlerince erişilebileceği şekilde tasarlanması sağlanmalıdır. Dijital yeterlikleri ve yabancı dilde iletişim alanlarında yaşam boyu öğrenme yeterliliklerini yükseltecek çalışmalar yapılabilir.

Anahtar kelime: Hayat Boyu Öğrenme, Öznel İyi Oluş, İsmek

ABSTRACT

The main objective of this research is the investigation of the relationship between lifelong learning competencies and subjective well-being of lifelong learning center (İSMEK) trainees.

The relationship between lifelong learning competencies and subjective well-being of lifelong learning center (İSMEK) students was considered and correlational survey model was used in research. The study group of the research consists of a total of 413 trainees (307 female and 105 male) who attended İSMEK courses in Fatih district of İstanbul in 2018-2019

academic year. 'Lifelong Learning Competence Scale' and 'Subjective Well-Being Scale', which were developed by researchers, were used in research to investigate the relationship between ISMEK trainees' lifelong learning competence levels and subjective well-being.

According to the findings of the research, it was evaluated that the communication and digital competencies of the trainees were at the "intermediate" level and the other competencies and the general lifelong learning competencies were at the "high" level. In addition, the mean score of subjective well-being of trainees was 3.30 ± 0.38 . The subjective well-being levels of the trainees were evaluated as "high" referring to the mentioned average value. It has been determined that lifelong learning competence levels of ISMEK trainees show a significant difference in subjective well-being according to gender, marital status and educational level. However, it was observed there was no significant difference in lifelong learning competencies by age, subjective well-being by gender, subjective well-being by marital status and age.

General lifelong learning competencies, communication in mother tongue, learning to learn, effective citizenship awareness, self-management, cultural and artistic awareness

The general lifelong learning competencies of ISMEK trainees included in the research are "high" in communication in mother tongue, learning to learn, effective citizenship awareness, self-management, cultural and artistic awareness, and digital competence and communication in foreign languages are medium level. Subjective well-being of ISMEK trainees included in the study is "high". There is a positive and weak relationship between ISMEK trainees' general lifelong learning competence and subjective well-being levels. Within the framework of this importance, it is considered appropriate to increase the diversity of the activities within the body of ISMEK, which continues its activities with the understanding of lifelong learning, to appeal to different segments of the society. Lifelong learning activities should be designed to be accessible to all segments of society. Studies can be done to increase digital competencies and lifelong learning competencies in foreign language communication areas.

Keywords: Lifelong Learning, Subjective Well-Being, İsmek

1. GİRİŞ

Hayat Boyu öğrenme içinde bulunduğumuz bilgi çağının olmazsa olmaz gereksinimlerinden biri olarak öne çıkmaktadır. Hayat boyu öğrenme, sivil, sosyal, kişisel ve/veya istihdam ile bağlantılı bir perspektif kapsamında beceri, bilgi ve yetkinlik düzeyini artırmak amacıyla, bireyin hayatın tamamı süresince üzerine aldığı her çeşit öğrenme faaliyetlerini içermektedir. Hayat boyu öğrenme; yaygın öğrenmeyi, örgün öğrenmeyi, teknik eğitim ve becerileri edindiren kursları, iş ortamında elde edilen mesleki beceriler ile bunlar haricindeki becerilerin edinimine sebep olan öğrenmeyi de kapsamaktadır. Bu kapsamda hayat boyu öğrenmeye yönelik hükümetler, uluslararası kuruluşlar ve sivil toplumun giderek daha fazla önem vermekte olduğu görülmektedir. Dolayısıyla hayat boyu öğrenme statü, yaş veya eğitim seviyesi fark etmeksizin işte, evde, üniversitelerde, okullarda veya toplumun her alanında gerçekleştirilebilir (Aksoy 2008: 25). İçinde bulunduğumuz bilgi çağında, gereksinim duyulan insan ve toplumların ortaya çıkmasında hayat boyu öğrenmenin amacı, temel anlamıyla, öğrenmeyi öğrenmiş bireylerle, bilginin belirleyici öneme sahip olduğu ekonomik rekabete direnebilmeyi sağlamaktır (Yılmaz ve Ersoy, 2009: 812). Hayat boyu öğrenme bireylerin gelişimine bilişsel anlamda yaptığı katkısının yansırı psikolojik olarak da katkı sağlamaktadır. Bireylerin kendilerine bilgi ve yetenek kazandıran eğitim sayesinde daha iyimser ve daha mutlu olabildiği ifade edilmektedir (Kubzansky vd., 1998: 578). Bu noktada hangi yaşta olursa olsun eğitim konusunu öne çıkaran hayat boyu öğrenme yaklaşımı bireylerin mutluluk ve iyi oluşları üzerinde olumlu etkiye sahip olabilmektedir. Özellikle yetişkinlik döneminde eğitimler alınmasının da yaşlı bireylerin psikolojik durumlarına yüksek düzeyde olumlu katkı yaptığı ve onların iyimserlik ve iyi oluşlarına katkı sağladığı vurgulanmaktadır (Hammond ve Feinstein, 2006: 1).

Bireylerin mutluluğu ve iyi oluşu hakkında gerçekleştirilen araştırmalarda, olumlu duygulanım, yaşam kalitesi, iyilik hali (wellness), psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu ve öznel iyi oluş benzeri farklı kavramlar üzerinde de durulduğu görülmektedir. Söz konusu kavramlar, anlamsal bakımdan birbirlerinin tam olarak aynı olmasa bile birbirleriyle yüksek oranda bağlantılıdır ve bireylerin mutluluğuna ve olumlu işlevselliğine katkıda bulunan koşullarla ilgilenmeleri bakımından aynı noktada bir buluşmaktadır (Dost, 2004: 14). Bahse konu kavramlardan öznel iyi oluş kavramı, bireylerin hayatlarına bakış açısı bakımından önemli bir kavram olarak psikoloji literatüründe öne çıkmaktadır. Bu kavram üst seviyede yaşam doyumu ile karakterize edilmenin yanında, düşük düzeydeki olumsuz algıları taşıma, hoşlanılan etkinlikler gerçekleştirme ve olumlu duygular besleme şeklinde tanımlanabilmektedir (Diener, 2000: 34). Öznel iyi oluş düzeyinin yüksek olması, bireyin yaşamına ilişkin pozitif hislerinin ve düşüncelerinin ağır bastığını ifade etmektedir. Bilişsel düzeyde öznel iyi oluş, bireyin evlilik, iş ve diğer alanlara ilişkin tatmini ile beslenen yaşam doyumunun yüksek olması

anlamına gelmektedir. Duygusal düzeyde yüksek öznel iyi oluşu bulunan bireyler, yaşamlarındaki gidişata ilişkin yüksek seviyedeki olumlu değerlendirmeleri neticesinde olumlu duygular tecrübe temektedirler. Düşük öznel iyi oluşu bulunan bireyler ise, yaşamlarındaki olayları ve koşulları arzu edilmeyen şekilde değerlendirmeleri sebebiyle öfke, depresyon, endişe benzeri nahoş duyguları sıklıkla yaşayabilmektedir (Myers, Diener, 1995: 10). Öznel iyi oluş bireyin kendi bakış açısına göre ölçülmekte ve bireyin, yaşamının iyi gittiğini düşünmesi durumunda yüksek olduğu bilinmektedir. Bireyin yaşamının olumlu bir şekilde seyrettiğini algılamasına eğitimin ve öğrenmenin olumlu bir katkı yapması nedeniyle, hayat boyu öğrenme ve öznel iyi oluş arasında bir pozitif anlamda ilişkinin olabileceği değerlendirilmektedir.

2. HAYAT BOYU ÖĞRENME KAVRAMI

Hayat boyu öğrenme kavramı hali hazırda birçok ülkenin eğitim politikaları üzerinde belirleyici rol oynamaktadır. 21. asırdaki gelişim ve değişimlerle bağlantılı bir kavram olarak ortaya çıktığı kabul görse de esasında hayat boyu öğrenme düşüncesinin geçmişi antik dönemlere dek uzanmaktadır. Platon'un "Cumhuriyet" isimli çalışmasında öğrenmenin hayatla daimi bir etkileşim sirkülasyonu devam ettirmesinden, toplumların yetişkin eğitimi doğrultusunda faaliyetler ortaya koyduğundan bahsedilmektedir. Fakat hayat boyu eğitim düşüncesini gerçek anlamda 1920'lerde Lindeman, Dewey ve Yeaxle gündeme getirmiş ve eğitimin gündelik hayatın bir bileşeni şeklinde kabul edildiği detaylı bir algının temelini oluşturmuşlardır. Bu kapsamda eğitim ve öğretimi "okul" dışına çıkararak zaman, mekan ve yaş gözetmeksizin, yaşamın devamlı ve kalıcı bir bileşeni pozisyonunda yer aldığı ileri sürülmüştür. 1926'da Lindeman'ın kaleme aldığı ve "Halk Eğitimin Anlamı" şeklinde literatüre giren eserde geçen "eğitim yaşamdır" söylemi bu düşüncenin bir yansımasıdır (Ayhan 2006: 2).

2.1. Hayat Boyu Öğrenme Yeterlilikleri Alt Boyutları

AB tarafından, hayat boyu öğrenme doğrultusunda anahtar yeterlilikler çerçevesi ortaya konmuştur. Küreselleşmenin günden güne arttığı dünyada, ekonomik kabiliyetlerin kazandırılması ve ekonomik açıdan rekabetin sürdürülmesi, istihdam, sosyal katılım ve kişisel gelişim bakımından önem arz eden yeterliliklerdir (MEB, 2014):

- Kültürel bilinç ve ifade,
- Girişim ve girişimcilik anlayışı,
- Öğrenmeyi öğrenme,
- Dijital yetkinlik,
- Beşeri ve sosyal yetkinlikler,
- Yabancı dillerde iletişim,
- Ana dilde iletişim,
- Fen ve teknolojiye temel yetkinlikler ile matematiksel yetkinlik.

2.2. Anadilde İletişim Yeterliği

Anadilde iletişim, Avrupa Birliği ana yeterlik alanlarından ilki olup, duygu, düşünce ve gerçekleri yazılı ve sözlü şekilde yorumlama, ortaya koyma ve dil aracılığıyla bütün kültürel ve toplumsal ortamlarda uygun biçimde etkileşim gerçekleştirme şeklinde ifade edilmektedir (Avrupa Komisyonu, 2007). Anlayarak okuma, sözlü ve yazılı iletişim tesis etme, hayat boyu öğrenme kapsamındaki önemli becerilerdendir (Erdamar,2011: 219-237).

2.3. Yabancı Dilde İletişim Yeterliği

Yabancı diller vasıtasıyla iletişim kurma doğrultusunda, kültürlerarası anlayış, müzakere ve uzlaşma benzeri becerilere de ihtiyaç duyulur. Bireyin yeterlik seviyesi, değişik diller ve geçmiş yaşamının yanında, gereksinim, çevre ve ilgileri ile de ilişkili olarak değişkenlik arz etmektedir (Avrupa Komisyonu, 2007)

2.4. Matematiksel ve Bilim ve Teknolojide Temel Yeterlilikler

Teknoloji ve bilimde gerçekleşen süratli gelişmelerle birlikte, bilginin katlanarak çoğaldığı ve sürekli olarak yoğun biçimde geliştiği bir çağda bulunmaktayız. Matematik, kalkınmayı hedefleyen toplumların geleceğinde ve içinde bulunduğumuz bilgi çağında belirleyici bir role sahiptir.

2.5. Dijital Yeterlilikler

Dijital yeterlik; iletişim, eğlence ve iş maksadıyla bilgi toplumu teknolojilerinden kritik ve güvenli şekilde faydalanılmasını ihtiva eden beceri, bilgi ve tutumların, bir birleşimi olarak ifade edilmektedir (Cumaoglu, Coşkun ve Seçkin, 2013: 1259-1272).

Hayat boyu öğrenen olmak adına; temel seviyede dijital, bilgisayar, internet, teknoloji, medya ve enformasyon okuryazarlığı benzeri, güncel okuryazarlıklara sahip olunmasına ihtiyaç duyulmaktadır (Avrupa Komisyonu, 2007).

2.6. Öğrenmeyi Öğrenme Yeterliliği

Bilgiye erişim hızının yüksek ve bilgi miktarının oldukça fazla olması, beraberinde öğrencilere bu bilgileri hangi yöntemle öğreteceğiz problemini ortaya çıkarmış ve netice olarak öğrencinin tüm bu bilgileri bilmesinden ziyade, bunları nereden ne şekilde bulabileceği ve kendi hayatına ne şekilde tatbik edeceğini öğretmek ön plana çıkmıştır.

2.7. Sosyal ve Vatandaşlık Yeterlilikleri

Vatandaşlığa ait yeterlilikler ile kültürlerarası, kişilerarası ve sosyal yeterlik, bireylerin bilhassa gün geçtikçe değişik bir yapıya bürünen toplumlarda çalışma yaşamına ve sosyal yaşama yapıcı ve etkili şekilde dâhil olmalarına olanak sunacak; ihtiyaç duyulduğunda çatışmayı sonlandıracak niteliklerle donatan bütün davranış şekillerini ihtiva eder (Bacanlı, 1999).

2.8. İnisiyatif Alma ve Girişimcilik Yeterliliği

Girişimcilik esasında, psikolojik, ekonomik ve sosyo demografik etkenlerin müteakib biçimde etki karakterin meydana gelmesi aşamasında, psikolojik, sosyolojik ve ekonomik etkenlerin değişik ağırlıklarda da olsa etkileyciliği hususunda görüş birliğine varmışlardır (Arslan, 2011: 1-11).

2.9. Kültürel Farkındalık ve Anlatım Yeterliliği

Avrupa Birliği ana yeterlik sahaları arasında yer alan kültürel ifade, görsel sanatlar, edebiyat, sahne sanatları ve müziği de kapsayan kitle iletişim araçları vasıtasıyla, duyguların, tecrübe ve düşüncelerin yaratıcı şekilde ortaya konmasının önemini takdir etme biçiminde ifade edilmiştir (Avrupa Komisyonu, 2007).

3. ÖZNEL İYİ OLUŞ KAVRAMI

Literatürde çok kez kullanılmasına rağmen, iyi oluş kavramına ilişkin olarak üzerinde mutabakata varılmış bir tanım bulunmamaktadır ve çoğunlukla bireylerin yaşam kalitelerini belirtmek maksadıyla kullanılan geniş anlamlı bir kavramdır (Dodge vd., 2012: 222-235). Yaşam memnuniyeti, yaşam kalitesi ve mutluluk, iyi oluşu tanımlamak maksadıyla birbiri yerine kullanılmaktadır (Allin, 2007: 46). Yaşam kalitesi ve iyi oluş bu maksatla alt bölümlerde, kavramsal bakımdan araştırılmış ve çalışmada faydalanılacak öznel iyi oluş kavramı tanımlanmıştır.

3.1. Öznel İyi Oluşun Alt Boyutları

Gerçekleştirilen araştırmalar ortaya koymuştur ki psikolojik iyi oluş ve öznel iyi oluş, iyi oluşun birbirinden farklı ancak birbiriyle bağlantılı formlarıdır. Ryff (1989: 1069) öznel iyi oluşun boyutları ve psikolojik iyi oluşa ilişkin altı boyut arasında yüksek korelasyonlar belirlemiştir ve söz konusu korelasyonlar, değişik ölçeklerle değişik araştırmalarda tekrar belirlenebilmiştir (Compton, Smith, Cornish & Qualls, 1996: 406). Aynı şekilde Little ve McGregor (1998: 494) iyi oluş ölçekleri üzerinde uyguladıkları faktör analizleri neticesinde 'anlam' ve 'mutluluk' şeklinde iki faktör ortaya koymuşlardır.

Söz konusu bulgular doğrultusunda Deci ve Ryan (2001: 141), iyi oluşun ödömonik ve hedonik görüşleri ihtiva eden çok boyutlu bir yapı şeklinde ifade edilebileceği neticesini elde etmişlerdir. Diener vd. (2010: 143) ise gerçekleştirdikleri son araştırmalar kapsamında olumsuz, olumlu duygu ve yaşam doyumuyla birlikte katıldıkları etkinliklerde kendilerini yetenekli ve yeterli görme, diğer insanların etkinlikleriyle ilgilenme, amaçlı ve anlamlı yaşam, başkaları tarafından kabul görme, başka bireylerin mutluluklarına katkı benzeri kavramların da, öznel iyi oluşa destek olduğunu saptamışlar ve söz konusu kavramlara da öznel iyi oluş ölçeğinde yer vermişlerdir.

4. ÖZNEL İYİ OLUŞU AÇIKLAYAN KURAMLAR

Öznel iyi oluşa ilişkin mevcut literatür incelendiğinde, bazı kişilerin daha üst düzeyde öznel oluşlarının bulunmasının nedenlerini belirleme doğrultusunda çalışmalar gerçekleştiren araştırmacılarca, değişik kuramlar ortaya konduğu görülmektedir.

4.1. Erek Kuramı

Ereksel kuramlara göre öznel iyi oluş, bireylerin istek ve gereksinimlerinin karşılanması ve az çok bilincinde oldukları hedeflere erişebilmeleri ile bağlantılıdır (Türkdoğan, 2010: 17). Wilson (1967: 302) tarafından öne sürülen “gereksinimlerin zamanında karşılanmasının kişinin mutluluğuna katkı sağladığı, gereksinimlerin karşılanmamasının ise mutsuzluğa neden olduğu” doğrultusundaki çıkarım, ereksel kuramların öznel iyi oluşa ilişkin yaklaşımını en sade haliyle özetlemektedir

4.2. Etkinlik Kuramları

Etkinlik kuramları doğrultusunda, mutluluğun bireyin faaliyetlerinin bir yan ürünü olduğu düşüncesi savunulmaktadır. Örnek vermek gerekirse, bir dağa tırmanmak dağın zirvesine erişmekten daha fazla öznel iyi oluş/mutluluk getirebilir (Diener, 1984: 542). En önemli ve eski etkinlik kuramcılardan Aristoteles, mutluluğun, erdemli olan, iyi biçimde yapılmış faaliyetler sonucunda gerçekleştiğini ileri sürmüştür. Aristoteles, kişinin mevcut belirli yeteneklerini mükemmel biçimde sergilemesi durumunda, mutluluğun gerçekleşeceğini savunmaktadır (Diener, 1984: 542).

4.3. Aşağıdan Yukarı ve Yukarıdan Aşağı Kuramlar

Öznel iyi oluş kavramının açıklanmasında öne çıkan yaklaşımlardan biri de aşağıdan yukarıya (Bottom up) kuramıdır. Bu kuram, Wilson’ın insanın temel ve evrensel gereksinimlerinin bulunduğu yöneltik fikri ile açıklanmaktadır. Bu bağlamda, insanın içerisinde bulunduğu mevcut koşulları onun gereksinimlerinin karşılanmasına yeterli geliyorsa, insan mutluluğu yakalamış bulunmaktadır (Diener vd., 1999: 276).

4.4. Çok Yönlü Uyuşmazlık Kuramı

Çok yönlü uyumsuzluk kuramını ortaya koyan Michalos (1985: 347), kişinin kendisini diğer kişilerle, önceki dönemlerdeki koşullarla, doyum ve isteklerin arzulan seviyeleri ve gereksinim veya hedefleri ihtiva eden çok yönlü standartlara istinaden karşılaştırdığını ileri sürmektedir. Kişi, duygu ya da deneyimlerini bir takım standartlara istinaden karşılaştırır (Durayappah, 2011: 681). Doyuma dair yargılar da, söz konusu standartlar ile hali hazırda tabii olunan şartların farklılığına dayanmaktadır. Tabii olunan şartlar ile ortaya konan standartların farkı fazlaysa doyum seviyesi az, azsa doyum seviyesi yüksektir (Diener ve diğ., 1999: 276).

4.5. Uyum Kuramı

Uyum, yinelenen ya da süregelen uyaranlara dönük mevcut tepkinin azalması şeklinde ifade edilmektedir (Helson, 1947: 1). Kişinin yeni duruma ayak uydurmasıyla beraber, duruma karşı gösterilecek tepkide olması beklenen azalma, bir süreç doğrultusunda ortaya çıkar. Örnek vermek gerekirse; kişi yüzleşmek durumunda kaldığı yeni duruma üç aydan az bir zaman içerisinde uyum gösterir (Suhvd., 1996: 1091).

4.6. Ryff'in Psikolojik İyi Oluş Kuramı

Psikolojik problemlerle alakalı çalışmalar incelendiğinde, psikolojik rahatsızlıklarla alakalı çalışmaların, psikolojik iyi oluş üzerine gerçekleştirilen çalışmalara nazaran daha fazla olduğu belirlenmiştir. Depresyon ve anksiyete benzeri psikolojik problemler bulunmuyorsa, kişi psikolojik açıdan sağlıklı olarak görülmekteydi. Konu kuram doğrultusunda aşağıda ifade edilen altı boyutta ele alınmaktadır;

Otonomi(Özerklik): Kişinin kendi yaşamını belirlemesi ve yaşamına ilişkin kararlarını kendi kendine vermesini ifade etmektedir (Ryff ve Keyes, 1995: 719).

Kendini Kabul: Kişinin geçmişini ve kendisini olumlu biçimde değerlendirmesini ihtiva etmektedir (Ryff ve Keyes, 1995: 719).

Olumlu İlişkiler: Kişinin başkalarıyla nitelikli ilişkiler tesis etmesi şeklinde ifade edilmektedir (Ryff ve Keyes, 1995: 719)

Yaşam Amacı: Kişinin, anlam ve amaç taşıyan inançlarının bulunması zihinsel sağlık bakımından son derece önem arz etmektedir. Hayatta olumlu işlevselliği bulunan kişilerin, yaşama ilişkin amaçları ve hedefleri vardır. Bu amaç ve hedeflerin tamamı yaşamın anlamlı olduğu düşüncesini desteklemektedir (Ryff, 1989: 1069).

Kişisel Gelişim: Diama devam eden bir gelişim duygusunu ifade etmektedir. Kişi, potansiyelinin bilincinde olup yeni tecrübelerle daima açıktır ve yaşamında bir gelişme ve büyüme görmektedir. Bu sayede kişi, kendi yaşamında ve davranışlarında gün geçtikçe gerçekleşen ilerlemelerin farkına varır (Ryff, 1995: 99).

Çevre Hâkimiyeti: Kişinin, yaşamını ve yaşamını çevreleyen dünyasını fonksiyonel biçimde idare edebilme kabiliyeti olarak ifade edilmektedir (Ryff ve Keyes, 1995: 719).

Kurama ilişkin alt boyutlar göz önünde bulundurulduğunda, Ryff tarafından ortaya konan psikolojik iyi oluş olgusunun, olumlu işlevde olma üzerine çalışan kuramcılarının düşüncelerinin ortak noktalarından meydana geldiği gözlenmektedir. Psikolojik iyi oluş kuramı bu nedenle, olumlu işlev gösteren bireylere ait özellikleri araştıran ve inceleyen kuramların birleşimi durumundadır.

5. ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ

Bu araştırmanın amacı; İstanbul Büyükşehir Belediyesi Hayat Boyu Öğrenme Merkezi (İSMEK) öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme yeterlilik ve öznel iyi oluş düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda aşağıda belirtilen sorulara yanıt aranacaktır:

S₁ İSMEK öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme yeterlilikleri ve öznel iyi oluşları hangi düzeydedir?

S₂ İSMEK öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme yeterlilikleri ve öznel iyi oluşları demografik özelliklerine göre anlamlı fark göstermekte midir?

S₃ İSMEK öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme yeterlilikleri ve öznel iyi oluşları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

6. YÖNTEM

6.1. Desen

İBB Hayat Boyu Öğrenme Merkezi (İSMEK) kursiyerlerinin yaşam boyu öğrenme yeterlilikleri ile öznel iyi oluş düzeyleri arasındaki ilişki ele alınmış ve araştırmada ilişki tarama deseni kullanılmıştır. İlişkisel tarama deseninde iki ve daha fazla sayıdaki değişkenin arasında birlikte değişim varlığı ve/veya seviyesi belirlenmesi amaçlanmaktadır (Karasar, 2003). İlişkisel tarama desenlerinde iki veya daha fazla değişkenin aralarındaki ilişki, herhangi bir müdahalede bulunulmadan incelenmektedir (Büyüköztürk vd., 2008).

6.2. Evren ve Örneklemi

2018-2019 eğitim döneminde İSMEK bünyesinde yer alan kurslara 339.545 kursiyer iştirak etmektedir. Araştırmanın evrenini İstanbul ili, Fatih ilçesindeki Yavuz Selim Kurs Merkezi, İSMEK Dil Okulu, İSMEK Bilişim Okulu ve İSMEK Muhasebe ve Grafik Tasarım Okulu'nda 2018-2019 eğitim döneminde eğitim alan 27.453 kursiyer oluşturmaktadır. Araştırma evreninin büyüklüğüne bağlı olarak zaman/maliyet kısıtı sebebiyle örneklem üzerinde çalışma alma yolu tercih edilmiştir. Evreni oluşturan birey sayısının belirli olmasından dolayı aşağıda yer alan formül kullanılarak % 95 güven aralığı ve % 5 hata payıyla örneklem sayısı 379 olarak hesaplanmıştır (Uğurlu ve Üstüner, 2011);

$$n = (Nt^2 pq) / (d^2 (N-1) + (t^2 pq))$$

Araştırmanın örneklemini ise kolay ulaşılabilir örneklem yoluyla belirlenen 413 İSMEK kursiyeri meydana getirmiştir

6.3. Verilerin Toplanması

Araştırma verileri anket aracılığıyla toplanmış, ölçek uygulaması İBB Hayat Boyu Öğrenme Müdürlüğü'nden izin alınarak ve gönüllülük ilkesi esaslarına göre 2018-2019 tarihlerinde yürütülmüştür. Anket uygulaması kursiyerlerle yüz yüze görüşülerek ve her bir katılımcı için yaklaşık 15 dakikada tamamlanmıştır.

Araştırmada kullanılan ölçek bilgi formu, yaşam boyu öğrenme yeterliliği ölçeği ve öznel iyi oluş ölçeği olmak üzere üç ölçüm aracını içermektedir.

6.4. Faktör Analizi

Tablo 1. Yaşam Boyu Yeterlilik Ölçeği Faktör Analizinin Sonuçları

MADDE NU	FAKTÖR YÜKÜ	AÇIKLAYICILIK (%)	CRONBACH ALFA
Madde 12	0,758	12,233	0,915
Madde 16	0,733		
Madde 11	0,724		
Madde 14	0,707		
Madde 17	0,702		
Madde 13	0,698		
Madde 19	0,663		
Madde 15	0,661		
Madde 18	0,658		
Madde 22	0,635		
Madde 20	0,577		
Madde 29	0,86	8,733	0,917
Madde 34	0,844		
Madde 33	0,831		
Madde 30	0,826		
Madde 28	0,804		
Madde 27	0,647		
Madde 62	0,682	8,698	0,901
Madde 60	0,672		
Madde 59	0,653		
Madde 61	0,646		
Madde 56	0,605		
Madde 55	0,597		
Madde 57	0,586		
Madde 54	0,573		
Madde 58	0,534		
Madde 3	0,825	7,833	0,887
Madde 4	0,772		
Madde 5	0,726		
Madde 2	0,707		

Tablo 1. Yaşam Boyu Yeterlilik Ölçeği Faktör Analizinin Sonuçları (Devamı)

MADDE NU	FAKTÖR YÜKÜ	AÇIKLAYICILIK (%)	CRONBACH ALFA
Madde 1	0,7		
Madde 6	0,69		
Madde 37	0,832		
Madde 38	0,819		
Madde 36	0,806	7,121	0,904
Madde 40	0,741		
Madde 39	0,725		
Madde 67	0,791		
Madde 64	0,692		
Madde 63	0,688	6,967	0,85
Madde 68	0,688		
Madde 66	0,672		
Madde 65	0,593		
Madde 52	0,672		
Madde 47	0,67		
Madde 43	0,591		
Madde 44	0,59	6,774	0,884
Madde 45	0,581		
Madde 49	0,571		
Madde 46	0,567		
Madde 8	0,919		
Madde 9	0,896	6,233	0,925
Madde 7	0,87		
Madde 10	0,851		

Faktör analizi kapsamında KMO değeri 0,929 olarak tespit edilmiştir. Söz konusu değer 0,5'in üzerinde olması araştırma veri setinin uygulanacak faktör analizi için uygunluğuna işaret etmektedir. Barlett testinde anlamlı sonuç elde edilmesi ($p=0,000<0,05$) ise ölçek maddelerinin arasında faktör analizi için yeterli düzeyde ilişkinin varlığını göstermektedir.

6.5. Güvenilirlik Analizi

6.5.1. Yaşam Boyu Yeterlilik Ölçeği

Araştırmada İSMEK kursiyerlerinin yaşam boyu öğrenme yeterlilikleri “Yaşam Boyu Yeterlilik Ölçeği” ile değerlendirilmiştir. Babanlı (2018)'nin hazırladığı ölçek; ana dilde iletişim yeterliği (6 madde), yabancı dilde iletişim yeterliği (4 madde), öğrenmeyi öğrenme (12 madde), dijital yeterlik (13 madde), matematiksel düşünme yeterliği (5 madde), etkin vatandaşlık bilinci yeterliği (10 madde), özyönetim yeterliği (10 madde) ile kültürel ve sanatsal bilinç yeterliği (8 madde) olmak üzere 8 boyutta 68 madde içermektedir. Ölçeğe ilişkin olarak Babanlı (2018)'nin yaptığı güvenilirlik analizinde Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı 0.95 olarak belirlenmiştir. Bu araştırmada da güvenilirlik analizi yinelenmiş ve Cronbach Alfa katsayısı 0.96 olarak tespit edilmiştir.

6.5.2. Öznel İyi oluş Ölçeği

Araştırmada kullanılan bir diğer ölçek Tuzgöl Dost (2005) tarafından geliştirilen “Öznel İyi oluş Ölçeği”dir. Bahse konu ölçek toplam 46 madde içermektedir. Ölçeğe ilişkin olarak Tülek (2011)'in yaptığı güvenilirlik analizinde Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı 0.95 olarak belirlenmiştir. Bu araştırmada da güvenilirlik analizi yinelenmiş ve Cronbach Alfa katsayısı 0,82 olarak tespit edilmiştir.

6.6. Verilerin Analizi

Araştırmada kullanılan veriler SPSS 24.0 istatistik programı kullanılarak analize tabi tutulmuştur. Uygulanan istatistik test/analizlerinde $p=0,05$ anlamlılık düzeyi esas alınmıştır. Araştırma kapsamında uygulanan test/analizler aşağıda açıklanmıştır:

a) İSMEK kursiyerlerinin demografik özellikleri ile yaşam boyu öğrenme yeterliği ile öznel iyi oluş

ölçeklerine verdikleri yanıtlara yönelik olarak Betimsel İstatistikler yapılmıştır.

b) İSMEK kursiyerlerinin yaşam boyu öğrenme yeterlikleri ile öznel iyi oluş düzeylerinin demografik özelliklerine göre farklılık gösterip göstermediği İlişkisiz Örneklem T-Testi ve Tek Yönlü Varyans Analizi ile incelenmiştir.

c) İSMEK kursiyerlerinin yaşam boyu öğrenme yeterlikleri ile öznel iyi oluş düzeyleri arasında ilişki Pearson Korelasyon Analizi ile incelenmiştir.

6.7. Normal Dağılım Sonuçları

Çizelge 1. Normal Dağılım Sonuçları

Ölçek / Boyut	İstatistik	Sd	P	Çarpıklık	Basıklık
Ana Dilde İletişim Yeterliği	0,198	407	0,000	-1,811	1,785
Yabancı Dilde İletişim Yeterliği	0,082	407	0,000	0,127	1,038
Öğrenmeyi Öğrenme Yeterliği	0,110	407	0,000	-1,163	2,665
Dijital Yeterlik	0,041	407	0,100	-0,063	-0,349
Matematiksel Düşünme Yeterliği	0,116	407	0,000	-0,854	0,628
Etkin Vatandaşlık Bilinci Yeterliği	0,088	407	0,000	-0,994	1,364
Özyönetim Yeterliği	0,120	407	0,000	-1,278	1,715
Kültürel ve Sanatsal Bilinç Yeterliği	0,125	407	0,000	-1,146	1,516
Yaşam Boyu Öğrenme TOPLAM	0,052	407	0,011	-0,780	1,627
Öznel İyi Oluş	0,070	407	0,000	-0,526	1,140

Verilerden görüleceği üzere; normallik testi sonucunda dijital yeterlik normal dağılım gösterirken, yaşam boyu öğrenme yeterliği ile diğer alt boyutları ve öznel iyi oluş normal dağılım göstermemektedir. Bununla birlikte verilerin normalliğinin yalnızca normallik testi ile değerlendirilmesi doğru değildir. Young Kim (2013:53) verilerin normal dağılımında 300'den büyük örneklem için; histogram grafiklerinin incelenmesini ve çarpıklık değerinin ± 2 ve basıklık değerinin de ± 7 aralığında olması gerektiğini ifade etmektedir. Bu kapsamda araştırma değişkenlerinin belirtilen kriterleri karşıladığı belirlenerek verilerin normal dağılım gösterdiği değerlendirilmiş, yapılan analizlerde parametrik testlerden yararlanılmıştır.

7. BULGULAR

Çalışmanın bu bölümünde çalışmaya ait bulgular ve analiz sonuçları paylaşılmıştır.

7.1. Araştırma Değişkenlerine İlişkin Bulgular

Çizelge 4. Cinsiyete Göre Yaşam Boyu Öğrenme Yeterlikleri

Değişken	Cinsiyet	N	\bar{X}	S.S	t	P
Ana Dilde İletişim	Kadın	307	4,46	0,61	0,221	0,825
	Erkek	105	4,44	0,78		
Yabancı Dilde İletişim	Kadın	306	2,78	1,23	-1,684	0,093
	Erkek	105	3,01	1,17		
Öğrenmeyi Öğrenme	Kadın	307	4,24	0,63	2,067	0,039*
	Erkek	105	4,09	0,71		
Dijital Yeterlik	Kadın	307	3,32	0,84	0,106	0,916
	Erkek	105	3,31	0,90		
Matematiksel Düşünme	Kadın	306	3,87	0,87	-0,156	0,876
	Erkek	105	3,89	0,95		
Etkin Vatandaşlık Bilinci	Kadın	306	4,04	0,69	2,195	0,029*
	Erkek	104	3,86	0,85		
Özyönetim	Kadın	306	4,17	0,67	-0,034	0,973
	Erkek	105	4,17	0,83		
Kültürel ve Sanatsal Bilinç	Kadın	307	4,04	0,81	0,177	0,859
	Erkek	105	4,02	0,81		
Yaşam Boyu Öğrenme (Toplam)	Kadın	303	3,91	0,53	0,553	0,581
	Erkek	104	3,87	0,60		

* $p \leq 0.05$

Cinsiyete göre Bağımsız Grup t-testi sonucunda; İSMEK kursiyerlerinin ana dilde iletişim ($t_{(410)}=0,221; p>0.05$), yabancı dilde iletişim ($t_{(409)}=-1,684; p>0.05$), dijital yeterlik ($t_{(410)}=0,106; p>0.05$), matematiksel düşünme ($t_{(409)}=-0,156; p>0.05$), özyönetim ($t_{(409)}=-0,034; p>0.05$), kültürel ve sanatsal bilinç ($t_{(410)}=0,177; p>0.05$) ve genel yaşam boyu öğrenme yeterliği ($t_{(405)}=0,553; p>0.05$) puan ortalamalarının arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık bulunmamaktadır. Buna karşın İSMEK kursiyerlerinin öğrenmeyi öğrenme ($t_{(410)}=2,067; p \leq 0.05$) ve etkin vatandaşlık bilinci ($t_{(408)}=2,195; p \leq 0.05$) yeterliği puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu ve kadınların ortalamalarının erkeklerin ortalamasından anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Çizelge 5. Medeni Duruma Göre Yaşam Boyu Öğrenme Yeterlikleri

Değişken	Medeni Durum	N	\bar{X}	S.S	t	P
Ana Dilde İletişim	Evli	120	4,43	0,69	-0,300	0,764
	Bekâr	292	4,46	0,64		
Yabancı Dilde İletişim	Evli	120	2,58	1,31	-2,625	0,009*
	Bekâr	291	2,94	1,16		
Öğrenmeyi Öğrenme	Evli	120	4,29	0,65	1,716	0,087
	Bekâr	292	4,17	0,64		
Dijital Yeterlik	Evli	120	3,37	0,92	0,718	0,473
	Bekâr	292	3,30	0,82		
Matematiksel Düşünme	Evli	119	3,87	0,90	-0,112	0,911
	Bekâr	292	3,88	0,88		
Etkin Vatandaşlık Bilinci	Evli	119	4,05	0,69	1,041	0,299
	Bekâr	291	3,97	0,75		
Özyönetim	Evli	120	4,25	0,77	1,375	0,170
	Bekâr	291	4,14	0,69		
Kültürel ve Sanatsal Bilinç	Evli	120	3,91	0,88	-1,849	0,066
	Bekâr	292	4,08	0,78		
Yaşam Boyu Öğrenme (Toplam)	Evli	118	3,91	0,59	0,400	0,690
	Bekâr	289	3,89	0,53		

* $p \leq 0.05$

Medeni duruma göre Bağımsız Grup t-testi sonucunda İSMEK kursiyerlerinin ana dilde iletişim ($t_{(410)}=-0,300$; $p>0.05$), öğrenmeyi öğrenme ($t_{(410)}=1,716$; $p>0.05$), dijital yeterlik ($t_{(410)}=0,718$; $p>0.05$), matematiksel düşünme ($t_{(409)}=-0,112$; $p>0.05$), etkin vatandaşlık bilinci ($t_{(409)}=1,041$; $p>0.05$), özyönetim ($t_{(409)}=1,375$; $p>0.05$), kültürel ve sanatsal bilinç ($t_{(410)}=-1,849$; $p>0.05$) ve genel yaşam boyu öğrenme yeterliği ($t_{(405)}=0,400$; $p>0.05$) puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamaktadır. Buna karşın İSMEK kursiyerlerinin yabancı dilde iletişim ($t_{(409)}=-2,625$; $p\leq 0.05$) yeterliği puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu ve bekârların ortalamalarının evlilerin ortalamasından anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Yaşa göre yaşam boyu öğrenme yeterliklerine ilişkin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları Çizelge gösterilmiştir.

Çizelge 6. Yaşa Göre Yaşam Boyu Öğrenme Yeterlikleri

Değişken	Yaş	N	\bar{X}	SS	F	p	Anlamlı Fark
Ana Dilde İletişim	18-29	251	4,47	0,64	0,332	0,718	-
	30-39	88	4,40	0,72			
	40 ve üstü	74	4,45	0,63			
	Toplam	413	4,45	0,65			
Yabancı Dilde İletişim	18-29	251	2,82	1,14	0,053	0,948	-
	30-39	87	2,86	1,34			
	40 ve üstü	74	2,85	1,31			
	Toplam	412	2,83	1,21			
Öğrenmeyi Öğrenme	18-29	251	4,15	0,65	1,583	0,290	-
	30-39	88	4,21	0,71			
	40 ve üstü	74	4,30	0,53			
	Toplam	413	4,20	0,65			
Dijital Yeterlik	18-29	251	3,31	0,78	1,610	0,201	-
	30-39	88	3,44	0,92			
	40 ve üstü	74	3,20	0,98			
	Toplam	413	3,32	0,85			
Matematiksel Düşünme	18-29	251	3,93	0,83	1,595	0,204	-
	30-39	88	3,84	0,92			
	40 ve üstü	73	3,73	1,03			
	Toplam	412	3,88	0,89			
Etkin Vatandaşlık Bilinci	18-29	250	3,98	0,70	0,263	0,769	-
	30-39	87	3,98	0,83			
	40 ve üstü	74	4,05	0,73			
	Toplam	411	3,99	0,73			
Özyönetim	18-29	250	4,17	0,68	0,795	0,452	-
	30-39	88	4,11	0,81			
	40 ve üstü	74	4,25	0,72			
	Toplam	412	4,17	0,71			
Kültürel ve Sanatsal Bilinç	18-29	251	4,10	0,76	2,790	0,063	-
	30-39	88	3,86	0,98			
	40 ve üstü	74	4,02	0,74			
	Toplam	413	4,03	0,81			
Yaşam Boyu Öğrenme (Toplam)	18-29	249	3,90	0,50	0,131	0,877	-
	30-39	86	3,88	0,63			
	40 ve üstü	73	3,92	0,60			
	Toplam	408	3,90	0,55			

* $p\leq 0.05$

Yaşa göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonucunda; İSMEK kursiyerlerinin ana dilde iletişim ($F_{(2-410)}=0,718$; $p>0,05$), yabancı dilde iletişim ($F_{(2-409)}=0,053$; $p>0,05$), öğrenmeyi öğrenme ($F_{(2-410)}=1,583$; $p>0,05$) dijital yeterlik ($F_{(2-410)}=1,610$; $p>0,05$), matematiksel düşünme ($F_{(2-409)}=1,595$; $p>0,05$), etkin vatandaşlık bilinci ($F_{(2-408)}=0,263$; $p>0,05$), özyönetim ($F_{(2-409)}=0,795$; $p>0,05$), kültürel ve sanatsal bilinç ($F_{(2-410)}=2,790$; $p>0,05$) ve yaşam boyu öğrenme ($F_{(2-405)}=0,131$; $p>0,05$) puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

Eğitim durumuna göre yaşam boyu öğrenme yeterliklerine ilişkin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge 7. Eğitim Durumuna Göre Yaşam Boyu Öğrenme Yeterlikleri

Değişken	Eğitim Durumu	N	\bar{X}	SS	F	p	Anlamlı Fark
Ana Dilde İletişim	İlköğretim	21	4,11	1,03	4,122	0,017*	1-3
	Lise	92	4,38	0,56			
	Üniversite	300	4,50	0,64			
	Toplam	413	4,45	0,65			
Yabancı Dilde İletişim	İlköğretim	21	1,94	1,24	15,408	0,000*	1-2 1-3 2-3
	Lise	91	2,42	1,22			
	Üniversite	300	3,02	1,16			
	Toplam	412	2,83	1,21			
Öğrenmeyi Öğrenme	İlköğretim	21	4,12	0,82	1,244	0,289	-
	Lise	92	4,29	0,61			
	Üniversite	300	4,18	0,65			
	Toplam	413	4,20	0,65			
Dijital Yeterlik	İlköğretim	21	3,22	0,74	1,210	0,299	-
	Lise	92	3,21	0,93			
	Üniversite	300	3,36	0,83			
	Toplam	413	3,32	0,85			
Matematiksel Düşünme	İlköğretim	21	3,64	0,74	1,201	0,302	-
	Lise	91	3,82	0,91			
	Üniversite	300	3,91	0,89			
	Toplam	412	3,88	0,89			
Etkin Vatandaşlık Bilinci	İlköğretim	21	3,87	0,70	0,323	0,724	-
	Lise	91	3,99	0,70			
	Üniversite	299	4,00	0,75			
	Toplam	411	3,99	0,73			
Özyönetim	İlköğretim	21	4,02	0,91	0,543	0,581	-
	Lise	92	4,16	0,69			
	Üniversite	299	4,19	0,71			
	Toplam	412	4,17	0,71			
Kültürel ve Sanatsal Bilinç	İlköğretim	21	3,54	0,82	4,145	0,017	1-2 1-3
	Lise	92	4,05	0,77			
	Üniversite	300	4,06	0,81			
	Toplam	413	4,03	0,81			
Yaşam Boyu Öğrenme (Toplam)	İlköğretim	21	3,67	0,60	2,655	0,072	-
	Lise	89	3,85	0,54			
	Üniversite	298	3,93	0,54			
	Toplam	408	3,90	0,55			

* $p \leq 0.05$

Eğitim durumuna göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonucunda; İSMEK kursiyerlerinin öğrenmeyi öğrenme ($F_{(2-410)}=1,244$; $p > 0.05$), dijital yeterlik ($F_{(2-410)}=1,210$; $p > 0.05$), matematiksel düşünme ($F_{(2-409)}=1,201$; $p > 0.05$), etkin vatandaşlık bilinci ($F_{(2-408)}=0,323$; $p > 0.05$), özyönetim ($F_{(2-409)}=0,543$; $p > 0.05$), ve yaşam boyu öğrenme ($F_{(2-405)}=2,655$; $p > 0.05$) puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Buna karşın İSMEK kursiyerlerinin ana dilde iletişim ($F_{(2-410)}=4,122$; $p \leq 0.05$), yabancı dilde iletişim ($F_{(2-409)}=15,408$; $p \leq 0.05$) ile kültürel ve sanatsal bilinç ($F_{(2-410)}=4,145$; $p \leq 0.05$) puan ortalamaları arasında istatistiksel bakımdan anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir. Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek üzere yapılan post-hoc testleri neticesinde; ana dilde iletişim boyutunda ilköğretim mezunu kursiyerlerle üniversite mezunu kursiyerlerin puan ortalamaları arasında, yabancı dilde iletişim boyutunda ilköğretim, lise ve üniversite mezunu kursiyerlerin puan ortalamaları arasında, kültürel ve sanat sal bilinç boyutunda da ilköğretim ile lise ve üniversite mezunu kursiyerlerin puan ortalamaları arasında fark olduğu belirlenmiştir.

7.2. Öznel İyi Oluş Fark Testleri

Kursiyerlerin cinsiyetine göre öznel iyi oluş düzeylerine ilişkin Bağımsız Örneklem T-Testi sonuçları çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge 8. Cinsiyete Göre Öznel İyi Oluş

Kursiyerlerin medeni durumuna göre öznel iyi oluş düzeylerine ilişkin Bağımsız Örneklem T-Testi sonuçları Çizelge 8’de gösterilmiştir.

Değişken	Cinsiyet	N	\bar{X}	S.S	T	P
Öznel İyi Oluş	Kadın	306	3,30	0,33	0,319	0,750
	Erkek	105	3,29	0,49		

Cinsiyete göre Bağımsız Grup t-testi sonucunda İSMEK kursiyerlerinin öznel iyi oluş ($t_{(409)}=0,319$; $p>0,05$) puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Buna göre kadın ve erkek kursiyerlerin öznel iyi oluş düzeylerinin benzer düzeyde olduğu söylenebilir.

Çizelge 9. Medeni Duruma Göre Öznel İyi Oluş

Kursiyerlerin yaşa göre öznel iyi oluş düzeyleri Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları çizelgede gösterilmiştir.

Değişken	Medeni Durum	N	\bar{X}	S.S	t	P
Öznel İyi Oluş	Evli	120	3,34	0,39	1,298	0,195
	Bekâr	291	3,28	0,38		

Medeni duruma göre Bağımsız Grup t-testi sonucunda İSMEK kursiyerlerinin öznel iyi oluş ($t_{(409)}=1,298$; $p>0,05$) puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Buna göre evli ve bekâr kursiyerlerin öznel iyi oluş düzeylerinin benzer düzeyde olduğu ifade edilebilir.

Çizelge 10. Yaşa Göre Öznel İyi Oluş

Kursiyerlerin eğitim durumuna göre öznel iyi oluş düzeyleri Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları çizelgede gösterilmiştir.

Değişken	Yaş	N	\bar{X}	SS	F	p	Anlamlı Fark
Öznel İyi Oluş	18-29	251	3,30	0,38	0,327	0,721	-
	30-39	87	3,27	0,37			
	40 ve üstü	74	3,32	0,41			
	Toplam	412	3,30	0,38			

Yaşa göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonucunda; İSMEK kursiyerlerinin öznel iyi oluş ($F_{(2-409)}=0,327$; $p>0,05$) puan ortalamaları arasında farklılık olmadığı belirlenmiştir. Buna göre yaşa göre İSMEK kursiyerlerinin öznel iyi oluş düzeylerinin farklılık göstermediği söylenebilir.

Çizelge 11. Eğitim Durumuna Göre Öznel İyi Oluş

Değişken	Eğitim Durumu	N	\bar{X}	SS	F	p	Anlamlı Fark
Öznel İyi Oluş	İlköğretim	21	3,43	0,58	3,614	0,044*	1-2 1-3 2-3
	Lise	92	3,36	0,34			
	Üniversite	300	3,27	0,38			
	Toplam	412	3,30	0,38			

Eğitim durumuna göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonucunda; İSMEK kursiyerlerinin öznel iyi oluş ($F_{(2-409)}=3,614$; $p\leq 0,05$) puan ortalamaları arasında farklılık bulunduğu tespit edilmiştir. Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek üzere gerçekleştirilen post-hoc testleri neticesinde; eğitim durumuna göre ilköğretim, lise ve üniversite mezunlarının öznel iyi oluş puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu ve eğitim durumu arttıkça öznel iyi oluş puan ortalamalarının azaldığı belirlenmiştir. Söz konusu bulgulara göre İSMEK kursiyerlerinin eğitim

durumunun öznel iyi oluş düzeyleri üzerinde etkili olduğu ve eğitim durumu arttıkça kursiyerlerin öznel iyi oluş düzeylerinin azaldığı söylenebilir

7.3. Korelasyon Analizi

Araştırma kapsamına alınan İSMEK kursiyerlerinin yaşam boyu öğrenme yeterlilikleri ile öznel iyi oluş düzeyleri arasında ilişki olup olmadığı Pearson korelasyon analizi ile incelenmiştir.

7.4. Korelasyon Analizi Sonuçları

DEĞİŞKEN	YAŞAM BOYU ÖĞRENME YETERLİLİKLERİ	
ÖZNEL İYİ OLUŞ	R	0,258**
	P	0,000
	N	407

* p<0,01 düzeyinde anlamlı

Korelasyon analizi sonuçlarından da görüleceği üzere; İSMEK kursiyerlerinin “öznel iyi oluş” düzeyi ile yaşam boyu öğrenme yeterliklerinin arasında “zayıf” ve “pozitif” ($r=0.258$; $p<0.01$) ilişki mevcuttur. Buna göre kursiyerlerin yaşam boyu yeterlikleri arttığında öznel iyi oluş düzeylerinin de arttığı söylenebilir.

8. ARAŞTIRMA SONUÇLARI

Araştırma kapsamına alınan İSMEK kursiyerlerinin genel yaşam boyu öğrenme yeterlikleri ile ana dilde iletişim, öğrenmeyi öğrenme, etkin vatandaşlık bilinci, özyönetim, kültürel ve sanatsal bilinç yeterlikleri “yüksek”, yabancı dilde iletişim ile dijital yeterlikleri de “orta” düzeydedir.

Cinsiyet, medeni durum, yaş ve eğitim durumuna göre kursiyerlerin genel yaşam boyu öğrenme yeterlikleri arasında farklılık bulunmamaktadır. Yaşam boyu öğrenme ölçeği alt boyutları bağlamında ise, kadın kursiyerlerin öğrenmeyi öğrenme ve etkin vatandaşlık bilinci yeterlikleri erkeklerden daha yüksektir. Bekâr kursiyerlerin yabancı dilde iletişim yeterliği evlilerden daha fazladır. İlköğretim mezunlarının ana dilde iletişim ile kültürel ve sanatsal bilinç yeterliği diğer bireylerden daha düşüktür ve eğitim düzeyi arttıkça kursiyerlerin yabancı dilde iletişim yeterliği artmaktadır.

Araştırma kapsamına alınan İSMEK kursiyerlerinin öznel iyi oluş düzeyleri “yüksek”tir.

Cinsiyet, medeni durum ve yaşa göre kursiyerlerin öznel iyi oluş düzeyleri farklılık göstermemektedir.

Eğitim durumu ile öznel iyi oluş arasında negatif yönlü ilişki bulunmakta olup, eğitim durumu arttıkça kursiyerlerin öznel iyi oluş düzeyleri azalmaktadır.

İSMEK kursiyerlerinin genel yaşam boyu öğrenme yeterliği ile öznel iyi oluş düzeyleri arasında pozitif yönlü ve zayıf düzeyde ilişki mevcuttur.

9. ÖNERİLER

Çalışma kapsamında öznel iyi oluş ile yaşam boyu öğrenme yeterlikleri arasında pozitif ilişki bulunduğu dikkate alındığında, İSMEK bünyesindeki yaşam boyu öğrenme etkinliklerinin bireylerin öznel iyi oluş düzeylerini artırmak suretiyle toplumsal yaşam açısından oldukça önemli olduğu düşünülmektedir. Söz konusu önem çerçevesinde yaşam boyu öğrenme anlayışıyla faaliyetlerini sürdüren İSMEK bünyesindeki etkinlikler ile bu etkinliklere katılımın artırılmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

Gelecek dönemlerde yaşam boyu öğrenme adına daha farklı kurslar, eğitimler, programlar çerçevesinde yeni araştırmalar yapılabilir.

Ayrıca görüşmeler yapılmasını içeren nitel araştırma yöntemleri ile yaşam boyu öğrenme ve öznel iyi oluş etkileşimi daha detaylı şekilde incelenebilir.

Eğitim durumu arttıkça kursiyerlerin öznel iyi oluş düzeyleri azalmaktadır. Bu durum dikkate alınıp gerekli çalışmalar yapılabilir.

Dijital yeterlikleri ve yabancı dilde iletişim alanlarında yaşam boyu öğrenme yeterliliklerini yükseltecek çalışmalar yapılabilir

KAYNAKÇA

- AKSOY, Mustafa. Hayat Boyu Öğrenme ve Kariyer Rehberliği İlkelerinin İstihdam Edilebilirliğe Etkileri: Otel İşletmeleri Üzerine Bir Uygulama. (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2008.
- ALLİN, Paul. "Measuring societal wellbeing." *Economic & Labour Market Review* 1.10, 2007, s.46-52.
- AYHAN, Serap. Düünden bugüne yaşam boyu öğrenme. Feziye Sayılan ve Ahmet Yıldız (Ed.), *Yaşam Boyu Öğrenme* (s.2-14). Ankara: PegemA Yayıncılık. 2006.
- BABANLI, Narmina. Yetişkin Eğitimindeki Kursiyerlerin Yaşam Boyu Öğrenme Yeterlikleri. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Aydın Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. 2018.
- BABANLI, Narmina. ve Recep Cengiz AKÇAY, "Yetişkin Eğitimindeki Kursiyerlerin Yaşam Boyu Öğrenme Yeterlikleri". İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 5(9), 2018, s. 87-104.
- COMPTON, William. C., SMİTH, Maggie, L., CORNISH, Kim A., &QUALLS, Donald. L. "Factor structure of mental health measures". *Journal of Personality and Social Psychology*, 71, 1996, s.406-413.
- DİENER, Ed., "Subjective well-being". *Psychological Bulletin*, 95 (3), 1984, s.542-575.
- DİENER, Ed. "Subjective well-being: The science of happiness and a proposal for a national index". *American Psychologist*, 55(1), 2000, s.34-43.
- DİENER, Ed, SUH, Eunkook. M., LUCAS, R. E., &SMİTH, H. L."Subjective Well-Being: Three Decades of Progress. *Psychological Bulletin*, 125(2), 1999, s.276-302.
- DİENER, Ed, WİRTZ, D., TOV, W., KİM-PRİETO, C., CHOİ, D., OİSHİ, S., &BİSWAS-DİENER, R."New well-being measures: Short scales to assess flourishing and positive and negative feelings". *Social Indicators Research*, 97(2), 2010, s.143-156.
- DOST, Meliha. Üniversite Öğrencilerinin Öznel İyi Oluş Düzeyleri. (Yayımlanmamış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü . 2004
- DURAYAPPAH, Adorée. "The 3P model: A general theory of subjective well-being". *Journal of Happiness Studies*. c. 12. s. 4: 2011, S. 681-716.
- ERSOY, A. ve YILMAZ, B."Yaşam boyu öğrenme ve Türkiye'de halk kütüphaneleri". *Türk Kütüphaneciliği*, 23(4), 2009, s.803-834
- HAMMOND, C. and FEİNSTEİN, L. "The Effects of Adult Learning on Self-Efficacy". *London Review of Education*, 3(3), 2005, s.265-287.
- HELSON, H. Adaptation Level As Frame of Reference for Prediction od Psychophysical Data. *The American Journal of Psychology*, 60(1), 1947, s.1 -29.
- KUBZANSKY, L. D., BERKMAN, L. F., GLASS, T. A., SEEMAN, T. E."Is Educational Attainment Associated with Shared Determinants of Health in the Elderly? Findings from the Macarthur Studies of Successful Aging". *Psychosomatic Medicine*, 60(5), 1998, s.578-585.
- MEB, (2018). Millî Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Kurumları Yönetmeliği, 11 Resmî Gazete Nisan 2018 Sayı: 30388

- MÍCHALOS, Alex C. “Multiple discrepancies theory (MDT)”. *Social indicators research*. c. 16. s. 4: 1985, s.347-413.
- MYERS, D. G., &DIENER, E. Who is Happy?. *Psychological Science*, 6(1), 1995, s.10- 19.
- RYFF, C. D. “Happiness Is Everything, or Is It? Explorations on the Meaning of Psychological Well-Being”. *Journal of Personality and Social Psychology*, 57(6), 1989, s.1069-1081.
- RYFF, C. D., &KEYES, C. L. M.“The Structure of Psychological Well-Being Revisited”. *Journal of Personality and Social Psychology*, 69(4), 1995, s.719-727.
- SUH, E., DIENER, E., &FUJITA, F. “Events and Subjective Well-Being: Only Recent Events Matter”. *Journal of Personality and Social Psychology*, 70(5), 1996, s.1091-1102.
- TUZGÖL DOST, Meliha. “Öznel İyi Oluş Ölçeği”Nin Geliştirilmesi: Geçerlik Güvenirlik Çalışması”. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi* 3 (23), 2005, s.103–110.
- TUZGÖL DOST, Meliha. “Üniversite Öğrencilerinin Öznel İyi Oluş Düzeyleri”, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.Ankara2004.
- TÜRKDOĞAN, T. Üniversite Öğrencilerinde Temel İhtiyaçların Karşılama Düzeylerinin Öznel İyi Oluş Düzeyini Yordamadaki Rolü. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2010
- WILSON, W. R.“Correlates of avowed happiness”. *Psychological Bulletin*, 67, 1967, s.294-306.
- YOUNG, K., &ROSENBERG, E. Lifelong Learning in the United States and Japan. *Life Long Institute Review*, 1 (1), 2006: 69-85.